

Datum

2023-11-21

Vår referens

Anna Jörback-Landin

Utvecklingssamordnare

anna.jorback-landin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Överföring av medel för arbete med ökat valdeltagande i EU-valet STK-2023-1558

Sammanfattning

2024 är det val till Europaparlamentet. Ledamöterna i parlamentet väljs direkt av väljarna i samtliga medlemsländer för att företräda folkets intressen. Vid det senaste EU-valet i maj 2019 ökade valdeltagandet stort – över 50 % gick och röstade i hela EU. Sveriges valdeltagande låg på 55,27 %, medan det i Malmö låg på 52,16 %. I jämförelse med valdeltagandet i de andra allmänna valen i Sverige är dock andelen som röstar låg.

Kommunstyrelsen har getts i uppdrag att arbeta med initiativ som kan öka valdeltagandet i Sveriges allmänna val, med särskilt fokus på nästa års EU-val, samt att utveckla initiativ som stärker den lokala demokratin. Stadskontorets kommunikationsavdelning kommer inför valet att arbeta för ökat valdeltagande genom initiativ och kommunikationsinsatser på ett flertal sätt och utifrån de tre områden (barriärer) som beskrivits i det kunskapsunderlag som togs fram inför riksdagsvalet 2022. Målsättningen är att skapa stort engagemang och inkludera så många som möjligt genom målgruppsanpassade vägval och kanaler för att minska dessa barriärer.

En informations- och kommunikationskampanj med syfte att skapa intresse för vad EU-valet betyder i en lokal kontext samt att öka förståelsen för vad det faktiskt innebär att använda sin röst i valet till Europaparlamentet kommer genomföras. Ett särskilt fokus kommer ligga på förstagångsväljare och en större satsning kommer göras på tillgänglighetsanpassningar för att på olika sätt nå målgrupper med funktionsvariationer.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen beslutar att för år 2023 överföra 1 mnkr från kommunstyrelsens an-slag till förfogande till Kommunstyrelsen för finansiering av arbetet med ökat valdeltagande i EU-valet.
2. Kommunstyrelsen beslutar att för år 2024 överföra 5 mnkr från kommunstyrelsens an-slag till förfogande till Kommunstyrelsen för finansiering av arbetet med ökat valdeltagande i EU-valet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse KSAU 231127 Överföring av medel för arbete med ökat valdeltagande i EU-valet

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-11-27

Kommunstyrelsen 2023-12-06

Beslutet skickas till

Stadskontoret, Kommunikationsavdelningen

Stadskontoret, Avdelning för intern ledning och stöd, enheten Ekonomi och utveckling

Stadskontoret, Ekonomiavdelningen, enheten Ekonomisk Styrning

Stadskontorets handläggare

Ärendet

2024 är det val till Europaparlamentet. Ledamöterna i parlamentet väljs direkt av väljarna i samtliga medlemsländer för att företräda folkets intressen. Genom att rösta i EU-valet utnyttjar medborgare sin demokratiska rätt att delta i beslut om Europas framtid och ger parlamentet legitimitet att utföra sina uppgifter.

Europaparlamentet är ett viktigt forum för politisk debatt och beslutsfattande på EU-nivå. De folkvalda ledamöterna stiftar inte bara nya lagar utan röstar också om nya handelsavtal, granskar de andra EU-institutionerna, kontrollerar hur EU:s pengar används och utreder specifika frågor. EU-valet är vart femte år och är det största valet i världen som hålls i flera länder samtidigt.

Det finns vissa skillnader mellan vem som är röstberättigad i de allmänna valen i Sverige. I valet till Europaparlamentet har man rösträtt om man är:

- 18 år senast på valdagen, och
- svensk medborgare och är eller har varit folkbokförd i Sverige, eller
- är medborgare i något av EU:s medlemsländer, är folkbokförd i Sverige och har anmält sig till röstlängden senast 30 dagar före valdagen.

Vid det senaste EU-valet i maj 2019 ökade valdeltagandet stort – över 50 % gick och röstade i hela EU. Sveriges valdeltagande låg på 55,27 %, medan det i Malmö låg på 52,16 %. I jämförelse med valdeltagandet i de andra allmänna valen i Sverige är dock andelen som röstar låg. I riksdagsvalet 2022 röstade exempelvis 84,21% av alla röstberättigade i Sverige. I Malmö var motsvarande siffra 77,22 %. Dock minskade valdeltagandet i det senaste riksdagsvalet, vilket kan tyda på en möjlig nedåtgående trend i antalet som röstar.

Utifrån lokal statistik över deltagandet i EU-valet 2019 i Malmö har det identifierats ett antal områden där valdeltagandet var lågt. Denna statistik har även ställts i relation till utfallet av valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 samt eventuella ökning eller minskningar i valdeltagandet jämfört med EU-valet 2014 och riksdagsvalet 2018.

I vissa valdistrikt i Malmö var valdeltagandet i riksdagsvalet 2022 under 70%. I stor utsträckning överlappar detta resultat med ett lågt valdeltagande även i senaste EU-valet där motsvarande områden i många fall hade ett valdeltagande under 45%. Därtill minskade valdeltagandet i större utsträckning i samma områden jämfört med i andra delar av staden. Störst minskning i riksdagsvalet var närmare 15% jämfört med 2018.

I Malmö har valdeltagandet minskat i nästan alla valdistrikt och det råder fortfarande stora skillnader i upplevelsen av att kunna påverka sin vardag mellan boende i olika delar av staden. Det långsiktiga områdeslyft som Malmö stad vill åstadkomma till 2030, behöver stöttas av sätt att informera och kommunicera med malmöborna som tar hänsyn till behov i en snabbt växande stad och skiftande omvärld. För att skapa likvärdighet i kommunikationen, i linje med i stadens övriga arbete, behöver den bygga mer på tillgänglighet och lokala behov och utformas i närmare dialog med boende och verksamma. Kommunikationen ska bidra till stadens höga ambitioner gällande service och demokrati samtidigt som förtroendet stärks mellan malmöborna och Malmö stads myndighetsutövande verksamheter. Framtida kommunikationsinsatser och initiativ bör således anpassas utifrån lokala förutsättningar och behov snarare än generella kommunikationsinsatser i hela staden.

För att fortsätta arbetet med att stärka det demokratiska arbetet i Malmö stad har kommunstyrelsen getts i uppdrag att fortsätta arbeta med initiativ som kan öka valdeltagandet i Sveriges allmänna val, med särskilt fokus på nästa års EU-val, samt att utveckla initiativ som stärker den lokala demokratin. Extra resurser har anslagits kommuncentralt för att Malmö stad ska stötta sådana insatser.

Inför valet till Europaparlamentet 2024 kommer det kunskapsunderlag som togs fram och sammanställdes inför riksdagsvalet 2022 att vara en viktig utgångspunkt i strategiarbetet och planeringen av kommande kommunikationsinsatser. Kunskapsunderlaget innehåller både forskning om valdeltagande och erfarenheter från aktörer i Malmö och Sverige som har jobbat med frågan under lång tid.

För att aktiviteterna ska få så stor effekt som möjligt kommer Stadskontorets kommunikationsavdelning att arbeta med initiativ och kommunikationsinsatser på ett flertal olika sätt. Arbetet sker utifrån de tre områden (barriärer) som beskrivits i kunskapsunderlaget:

- Praktiska barriärer
- Kunskapsmässiga barriärer
- Attitydmässiga barriärer

Målsättningen är att skapa stort engagemang och inkludera så många som möjligt genom målgruppsanpassade vägval och kanaler för att minska dessa barriärer. I kunskapsunderlaget har det även identifierats fem huvudkategorier av framgångsfaktorer för att öka valdeltagandet: kom närmare, nå bredare, påverka varandra, nå hjärtat samt tänk långsiktigt, som även kommer användas i arbetet.

Strategin bygger på att arbeta vidare med konceptet ”Använd din röst” som användes i Malmö inför riksdagsvalet 2022, men att göra en mer diversifierad kampanj med många mindre insatser med lokala budskap anpassade efter specifika målgrupper och särskilda förutsättningar i Malmö. En långsiktig strategi för de attitydmässiga barriärerna kommer även att påbörjas för att stärka den lokala demokratin och tilliten till Malmö stads verksamheter, men dessa åtgärder väntas inte ge effekt innan EU-valets genomförande.

För att skapa effekter på lång sikt kommer ett särskilt fokus ligga på förstagsväljare. Denna

grupp är dock väldigt brokig och består av ungdomar som röstar för första gången och som kommer från olika områden och bakgrunder i Malmö. Förstagångsväljare kan också vara de som nyligen fått permanent uppehållstillstånd och medborgarskap eller människor som bott en längre tid i Sverige men som först nu befinner sig i en fas i livet där det är tänkbart att delta i ett allmänt val. Det kan också vara människor som av tillgänglighetsskäl hamnat utanför, exempelvis kopplat till olika sorters funktionsnedsättningar.

Utifrån denna diversifierade målgrupp med olika behov kommer en informations- och kommunikationskampanj som syns och når fram både digitalt och fysiskt, med olika budskap anpassade för olika delmålgrupper att genomföras. Ingången är att skapa intresse för vad EU-valet betyder i en lokal kontext samt att öka förståelsen för vad det faktiskt innebär att använda sin röst i valet till Europaparlamentet. Arbetet med att öka valdeltagandet i Malmö kommer således att fokusera på hur den lokala demokratin hänger ihop med frågor som beslutas på EU-nivå. En större satsning kommer även göras på tillgänglighetsanpassningar för att på olika sätt nå målgrupper med nedsatt funktionsförmåga.

Ansvariga

Mats Holmström Kommunikationsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör